

§ 149 De odöpta 18-åringarna

DAG SANDAHL:

Herr ordförande! Jag trodde inte att det här skulle vara en så svår motion att få igenom, för saken är ju den att i kyrkoordningen skrevs det mycket tydligt vad som skulle gälla. 1996 fick vi ordning på dop och kyrkotillhörighet. Det var problem med 18-åringarna som vi fick föra i våra register men efter 18 år skulle de åka ur våra register. För att det inte skulle åstadkommas så att kyrkan skiljde folk ifrån sig så lades ansvaret på kyrkoherdarna. De skulle söka 18-åringarna. Utskottet säger att det inte är alltid detta sker. Det var det vänligaste jag hört idag. Jag tror inte att det sker överhuvudtaget. Det är ett direkt undantag om det skulle ske. Vi har alltså fått en ordning där vi blir av med folk. Jag har försökt ta reda på hur många det var. I Svensk Pastortidskrift skrev Kjell Pettersson att i år är det 8 100 17–18-åringar som åker ut ur våra register och som vi därefter inte har någon som helst chans att ta kontakt med. De skulle inte ha åkt ut utan att kyrkoherdarna hade gjort någonting för att hålla kontakten med dem, övertygat dem om dopet eller någon fortsatt samhörighet. Det sker inte. Då kan man säga som utskottet, att det ska skötas lokalt. Men det sköts ju inte lokalt. Har kyrkomötet fattat beslut om ordningar som inte genomförs så måste kyrkomötet se till att det finns ordningar för att genomföra de ordningar vi har genomfört. Det här är rätt allvarligt. Kyrkan kan egentligen inte genom nonchalans skilja någon ifrån sig. Vad står nu i utskottet? Ja, ett tryckfel, det är inte i 20 kap. 9 § i kyrkoordningen som ansvaret tydliggörs utan i 19 kap. som handlar om dopet. Lyssna nu: ”Församlingens kyrkoherde ska informera unga personer, som tillhör Svenska kyrkan utan att vara döpta, om bestämmelserna för kyrkotillhörighet samt erbjuda dopundervisning och dop”. Detta ska alltid göras året före 18-årsdagen. Så står det i kyrkoordningen. När det inte sköts så är det faktiskt inte längre bara en lokal fråga om tendensen är att det inte sköts överhuvudtaget. Vad kan vi göra? Vi kan göra mycket. Vi kan ta fram olika modeller för vad man kan göra och hjälpa kyrkoherdarna. Det finns ett alternativ och det är jag egentligen för, för jag är ju ingen prästälskare så det stör. Man kan förstås omedelbart anmäla sin kyrkoherde till domkapitlet och för att han eller hon inte har gjort det här, och så åker vederbörande i fängelse. Sedan blir det en pastor som kan göra det eller något annat. Med det är den lokala lösningen. Man kunde också tänka sig att kyrkomötet säger att det här måste vi få ordning på, och därför ska vi kvickt se till att det finns olika modeller och stödåtgärder så att kyrkoordningen faktiskt genomförs i praktiken och då lokalt.

Det här är viktiga människor. De värderingar vi har kring 18-årsåldern är de vi bär med oss livet igenom. Det här är en evangelisationsmöjlighet som inte får försummas.

Jag kan bara yrka bifall till den motion som slår vakt om kyrkoordningen och här står jag alltså som lagens görare och det bjuder mig på ett sätt emot.

NANNA TRANSTRÖMER:

Herr ordförande, kyrkomötet och alla som tittar både här och hemma via nätet! Jag företräder alltså Gudstjänstutskottet. Jag kommer att säga de här sakerna som Dag sa. Det är så att det här ligger i kyrkoherdens uppdrag och det går att läsa alla de här argumenten som utskottet har i betänkandet. Jag tänker alltså inte gå in så mycket på det av tidsskäl.

Ansvaret till inbjudan för de som är under 18 år ligger alltså på kyrkoherden i varje församling. Jag kan säga att det sker i alla fall i den församling där jag arbetar, så jag vet att det förekommer. Det finns ett grunddokument, som är en del av det

som Dag i sin motion vill ha, nämligen något slags hjälp för församlingarna, ett grunddokument som man kan använda på intranätet. Det uppdaterades i samband med förre ärkebiskopens möte för Barn och unga 0–18. När det avslutades 2012, så avslutades också det projektet. Jag vet att det uppdaterades och kan användas mer som grund för att förändra och förbättra för sin lokala situation.

En glädjande nyhet är att webbsidan Oh, my God redan finns. Den nämns i betänkandet, och där man kan fundera kring stora och små frågor via nätet, och är ett sätt att nå de här personerna.

DAG SANDAHL (REPLIK):

Herr ordförande! Man kan väl bara hoppas att Nanna är beredd att besöka de kyrkoherdar som sitter i fängelse sedan domkapitlet har fällt dem för att de inte skött sin plikt och därmed plocka hem de poäng som skriften utlovar för den som besöker kanske inte bara kyrkoherdar som sitter i fängelse. Man kan ju också tänka sig att vi faktiskt gör det jag föreslår i motionen, se till att det här fungerar. Det går ju inte att bara säga att vi har det på nätet. Nu måste vi säga att det här måste åtgärdas och det är rätt bråttom. Vi har ju faktiskt tappat 8 000 medlemmar som är antecknade och som är borta. Vi kommer aldrig att hitta dem, för vi kommer inte in i registren. Var finns själavinnarivern? Det här är ju en lätt sak att göra, om man säger att vi ska ha ordning på detta. Vi har en så hierarkisk kyrka att det egentligen borde finnas en befälsordning uppifrån och ner, i alla fall till kyrkoherdar. Där kan den sedan stanna.

NANNA TRANSTRÖMER (REPLIK):

Du pratar om ”att hamna i fängelse”. Det är lite långt ifrån hur jag ser på domkapitlets och biskopens tillsynsansvar för präster i alla stift. Jag känner inte riktigt igen det där. Jag vet i alla fall att Gudstjänstutskottet inte stöder eller funderar kring just den här motionen på ditt sätt. Vi hoppas i alla fall att de här sakerna ska ske i församlingarna och vi tror också det.

DAG SANDAHL (REPLIK):

Herr ordförande! Jag har lärt mig av Antje Jackelén, så jag anlade ett dikesperspektiv för att se hur det såg ut nerifrån, från stackars kyrkoherdens sida när domkapitlet tar itu med honom. Nanna sitter väl i domkapitlet och åstadkommer effekter på kyrkoherdarna förmodar jag.

NANNA TRANSTRÖMER (REPLIK):

Jag sitter inte längre i domkapitlet.

OLA ISACSSON:

Herr ordförande, ledamöter, biskopar och åhörare! Jag yrkar bifall till motion 2014:30. Skälet till att jag reserverar mig i Gudstjänstutskottet är att jag upplever att Svenska kyrkans beslut inte hänger ihop. 2012 var en fråga aktuell i Gudstjänstutskottet och sedan beslutades i kyrkomötet. Där skrev utskottet kring kommunikationen när det gällde de kyrkliga handlingarna, ”utskottet vill framhålla betydelsen av att man på nationell nivå tar ett övergripande och sammanhållande ansvar för arbete med de kyrkliga handlingarna”. I betänkandet från 2012 sa man att man ville lyfta frågor kring inbjudan, tillgänglighet, mottagande, uppföljning, kommunikation och praktiska resurser, och det var nationell nivå som skulle ägna sig åt det här också.

Vi fattade beslut för inte så länge sedan om barnkonsekvensanalys. Motionen som Dag Sandahl har skrivit handlar om människor som i kyrkans mening fortfarande är barn, de är alltså 17 år. Vi skriver i vår kyrkoordning ”att barnen intar en särställning i kristen tro”. De barn som avses är de som inte har fyllt 18 år, dvs. de 17-åringarna som motionen vill uppmärksamma och ändå skriver utskottet så här: ”Samtidigt menar utskottet finns det anledning att inte begränsa sig till de som ska fylla 18 år”. På något sätt upplever jag man relativiserar sin egen hållning genom att relativisera sina egna beslut. För mig framstår det som fullständigt självklart att denna grupp är en prioriterad grupp i vår kyrka utifrån vad vi säger i kyrkoordningen, utifrån vår principiella hållning som tar sig i uttryck i barnkonsekvensanalys, utifrån att vid tidigare beslut har menat att nationell nivå ska vara angelägen när det gäller de kyrkliga handlingarna och de också ska innefatta frågor som handlar om inbjudan och kommunikation. Att bifalla denna motion är för mig en fullständigt följdenlig konsekvens av den hållning som vi i övrigt har.

ANDERS NIHLGÅRD:

Herr ordförande! I den församling där jag var kyrkoherde i 25 år ringde jag upp varenda 18-åring innan den fyllde 18 år i den mån det var möjligt. Jag tror inte att det är så vanligt. Det är inte ofta jag tycker samma som Dag Sandahl, men jag gillar honom för han säger vad han tycker, och det är alltid skönt. Här instämmer jag med motionären så jag ber att få bifalla motionärens önskan.

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE:

Herr ordförande och kyrkomötesvänner! Jag delar inte Dags och Kjells uppfattning av siffran, därför att jag har uppfattat att det finns många församlingar som gör precis det här. Det står även i Gudstjänstutskottets betänkande att när biskopar är ute på visitation får man ofta anledning att prata om doppastoral och där bör detta stå nämnt. Jag vill också understryka att det är så att man inte kan vänta till någon år 17 år och 6 månader innan man tar tag i den här frågan, utan det ansvaret fortgår så länge de är antecknade och odöpta.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 191.